

זכויות תושבי ישראל על-פי אמנות בינלאומיות בתחום הביטחון הסוציאלי

שנחתמו בין ישראל ובין מדינות אחרות

חוברת זו מסבירה את הזכויות והחובות בביטוח הסוציאלי של תושבי ישראל שעברו למדינה שעמה נחתמה אמנה, או שהגיעו ממדינה שעמה נחתמה אמנה, על-פי האמנות בתחום הביטוח הסוציאלי שחתמה מדינת ישראל עם מדינות אחרות. בחוברת מובאים דברי הסבר כלליים בלבד, ואין לראות בהם נוסח מלא ומחייב של החוק ושל האמנות. כל האמור בחוברת בלשון זכר מכוון גם לנשים.

תוכן העניינים

2	1. מהי אמנה בינלאומית לביטחון סוציאלי
3	2. המדינות שעמן חתמה ישראל על אמנות
4	3. האמנות הקיימות וענפי הביטוח הכלולים בהם
5	4. על מי חלות האמנות?
6	5. הזכויות הניתנות במסגרת האמנות
6	א. מניעת כפל תשלום דמי ביטוח
8	ב. קבלת קצבאות
10	ג. צירוף תקופות ביטוח בשתי המדינות
13	ד. קבלת טיפול רפואי וכיסוי הוצאות אשפוז
14	6. האגף לקשרי חוץ בירושלים

1. מהי אמנה בינלאומית לביטחון סוציאלי?

אמנה בינלאומית לביטחון סוציאלי היא הסכם שנחתם בין מדינת ישראל ובין מדינה אחרת, הנועד להבטיח ולהסדיר את זכויותיו הסוציאליות של מי שעובר ממדינה אחת למדינה אחרת, כדי לגור בה באופן זמני או באופן קבוע.

המוסד לביטוח לאומי חתם על אמנות בינלאומיות עם מדינות שונות. האמנות הן דו-צדדיות ומקנות זכויות לתושבי ישראל ולתושבי מדינות האמנה בקבלת קצבאות, מניעת כפל תשלום דמי ביטוח, בשמירה על רצף תקופות הביטוח ועוד.

2. המדינות שעמן חתמה ישראל על אמנות

■ אוסטריה
■ אורוגוואי
■ איטליה * (אמנה מצומצמת)
■ בלגיה
■ בריטניה
■ גרמניה
■ דנמרק
■ הולנד
■ פולין ** (אמנה מצומצמת)
■ פינלנד
■ צ'כיה
■ צרפת
■ קנדה *** (אמנה מצומצמת)
■ שדויה
■ שוויץ

שים לב,

בכל אמנה מפורטים ענפי הביטוח הכלולים בה (ראה טבלה בפרק 3).
האמנות הרחבות כוללות את מרבית ענפי הביטוח - זקנה, שאירים,
נכות כללית, נפגעי עבודה, ילדים ואמהות.

* האמנה עם איטליה מסדירה פטור מתשלום דמי ביטוח באיטליה לתושב ישראל שנשלח ע"י מעביד ישראלי לעבוד באיטליה.

** האמנה חלה רק על ענף נפגעי עבודה.

*** האמנה עם קנדה מסדירה רק פטור מתשלום דמי ביטוח בקנדה לתושב ישראל השוהה בקנדה.

3. האמנות הקיימות וענפי הביטוח הכלולים בהם

א. אמנות רחבות

ענפי הביטוח הכלולים באמנה										מדי מבוטח				תאריך ניסוח האמנה לוחקיף	המליצה
אבטלה	ילדים	נפגע עבודה	אמחות	ונות	שאיירים	זקנה	בני משפחה	פליט וחטך נוריות	עממאי	שכיר					
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1.12.1974	אוסטרייה	
		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1.11.1999	אורוגוואי	
		✓			✓	✓	✓			✓	✓	✓	1.5.1973	בלגיה	
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1.11.1957	בריטניה	
		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1.5.1975	גרמניה	
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1.4.1996	דנמרק	
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1.11.1963	הולנד	
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1.9.1999	פיילנד	
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1.7.2002	צ'כיה	
	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	1.10.1966	ארפת	
✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1.7.1983	שבדיה	
				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1.10.1985	שוויץ	

ב. אמנות מצומצמות

מה כלול באמנה	תאריך כניסת האמנה לתוקף	המדינה
האמנה מסדירה רק פטור מתשלום דמי ביטוח באיטליה לתושב ישראל שנשלח ע"י מעביד ישראלי לעבוד באיטליה	21.11.1989	איטליה
הסכם לחידוש תשלומי קצבאות לנפגעי עבודה ומחלות מקצוע.	31.12.1991	פולין
האמנה מסדירה רק פטור מתשלום דמי ביטוח בקנדה לתושב ישראל השוהה בקנדה.	1.9.2003	קנדה

4. על מי חלות האמנות?

האמנות לביטחון סוציאלי חלות על תושבי ישראל ועל אזרחי המדינות שעמן חתמה ישראל על אמנות, הנמנים עם אחת מהקבוצות הבאות:

א. תושב ישראל, שעובר להתגורר באופן זמני במדינה שעמה יש לישראל אמנה לביטחון סוציאלי.

ב. תושב מדינה אחרת, שעמה יש לישראל אמנה לביטחון סוציאלי, שעבר להתגורר בישראל לצורך עבודה.

ג. מי שהיה תושב ישראל וצבר תקופת ביטוח בארץ, ועבר להתגורר במדינה שעמה יש לישראל אמנה.

ד. תושב ישראל שעלה לארץ ממדינה שעמה יש לישראל אמנה לביטחון סוציאלי, וצבר שם תקופות ביטוח.

5. הזכויות הניתנות במסגרת האמנות

א. מניעת כפל תשלום דמי ביטוח

תושב ישראל השוהה בחו"ל ועובד שם, מחויב בדרך כלל על פי החוק לשלם דמי ביטוח לאותה מדינה. מאידך הוא מחויב גם לשלם דמי ביטוח לביטוח הלאומי בארץ.

ההסדרים באמנות נועדו למנוע מצב זה שתושב ישראל יהיה כפוף באותו הזמן לחוקי שתי המדינות ויחויב בתשלום דמי ביטוח בשתייהן, או לחילופין יהיה משולל זכויות בשתי המדינות.

ההסדרים שבאמנה מאפשרים לתושב ישראל היוצא למדינה שעמה כרתה ישראל אמנה, לשלם דמי ביטוח באחת משתי המדינות בלבד, ולהמשיך לשמור על זכויותיו הסוציאליות בארץ, כגון זכות לקבלת קצבאות וצירוף תקופות ביטוח.

מה עליך לעשות כדי למנוע את כפל תשלום דמי הביטוח?

● **תושב ישראל הנשלח על ידי מעבידו הישראלי לעבוד במדינה שיש עמה אמנה**

אם אתה תושב ישראל ונשלחת על ידי מעבידך הישראלי לעבוד במדינה שעמה יש לישראל אמנה לביטוח סוציאלי - על מעבידך להמשיך ולשלם בעבורך דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות בישראל, ותהיה פטור מתשלום דמי ביטוח במדינת האמנה.*

על מעבידך לפנות אל האגף לקשרי חוץ (ר' פרק 6) סמוך למועד יציאתך אל המדינה שבה תועסק, ולבקש אישור על פטור מכפל תשלום דמי ביטוח.

את האישור עליך להציג בפני המוסד המקומי לביטוח סוציאלי במדינת האמנה, ותהיה פטור מתשלום דמי ביטוח באותה מדינה.

* תקופת הפטור נקבעת על-פי הסדרים מיוחדים בכל אמנה.

● תושב ישראל השווה במדינת אמנה ועובד כעצמאי או כשכיר אצל מעביד שאינו ישראלי.*

אם אתה תושב ישראל, ויצאת למדינת אמנה ועבדת שם כעצמאי או כשכיר אצל מעביד שאינו ישראלי, עליך לשלם דמי ביטוח לאומי במדינת האמנה בלבד על פי הכללים הנהוגים בה.

עם זאת, עליך להמשיך ולשלם דמי ביטוח בריאות לביטוח הלאומי בארץ, במשך כל תקופת שהותך במדינת האמנה.

לתשומת לבך, האמנה עם איטליה אינה מסדירה פטור מתשלום דמי ביטוח לאומי במקרים אלה.

לפני צאתך למדינת האמנה עליך להודיע על כך בסניף המוסד לביטוח לאומי הסמוך למקום מגוריך ולהסדיר את תשלום דמי הביטוח בזמן שהותך בחו"ל.

כדי לבדוק את זכאותך לפטור מתשלום דמי ביטוח לאומי בארץ בעבור תקופה זו, עליך לפנות אל האגף לקשרי חוץ ולשלוח אישורים המוכיחים כי היית מבוטח במדינת אמנה.

אם לאור האישורים שהמצאת ייקבע כי היית פטור מתשלום דמי ביטוח לאומי בישראל, יוחזרו לך דמי הביטוח הלאומי ששילמת בתקופה שהיית מבוטח במדינת האמנה. הודעה על כך תישלח אליך באמצעות סניף המוסד לביטוח לאומי הסמוך למקום מגוריך האחרון בישראל.

● עובדים בשירות הציבורי, עובדי חברות תעופה ודיפלומטים

מעבידיהם של עובדי ציבור, עובדי חברות תעופה ודיפלומטים הנשלחים למדינה עמה יש לישראל אמנה לביטחון סוציאלי, ימשיכו לשלם בעבורם דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות במוסד לביטוח לאומי בישראל ללא הגבלת זמן, והעובדים יהיו פטורים מתשלום דמי ביטוח במדינה שבה יועסקו.

---

* שים לב, האמנות עם צרפת ובלגיה חלות רק על עובדים שכירים. לגבי עובדים עצמאים ראה טבלה בפרק 3.

לתשומת הלב, ביטוח בריאות אינו נכלל באמנות

תושב ישראל השוהה בחו"ל חייב להמשיך לשלם דמי ביטוח בריאות למוסד לביטוח לאומי בישראל (86 ש"ח בחודש), גם אם הוא משלם דמי ביטוח בריאות במדינה בה הוא שוהה. פרטים נוספים בחוברת "ביטוח בריאות", שניתן להשיגה בסניפי הביטוח הלאומי ובאתר האינטרנט - www.btl.gov.il.

ב. קבלת קצבאות

האמנות מזכות בקבלת קצבאות מסוימות את מי שעברו מישראל להתגורר במדינת אמנה, ואת מי שעברו ממדינת אמנה לישראל, אם הם עומדים בתנאי הזכאות לקצבה על-פי החוק והאמנות.

שים לב,

בכל אמנה מפורטים ענפי הביטוח הכלולים בה (ראה טבלה בפרק 3). האמנות הרחבות כוללות את מרבית ענפי הביטוח - זקנה, שאירים, נכות כללית, נפגעי עבודה, ילדים ואמהות.

קבלת קצבאות ממדינת ישראל

- מי שמתגורר במדינת אמנה, והוא זכאי על-פי הכללים בישראל לקצבה הכלולה בענפי הביטוח של האמנה, יוכל לקבל מהביטוח הלאומי הישראלי את הקצבה המגיעה לו, לחשבון הבנק שלו במדינת האמנה. תביעה לקצבה מהמוסד לביטוח לאומי בישראל ניתן להגיש באמצעות הביטוח הסוציאלי במדינת האמנה, או באמצעות האגף לקשרי חוץ במוסד לביטוח לאומי בירושלים, ראה פרק 6.

- תושב ישראל שקיבל קצבה בארץ ועבר למדינת אמנה, יוכל להמשיך לקבל במדינת האמנה את הקצבה המגיעה לו מהביטוח הלאומי בישראל, אם הקצבה נכללת בענפי הביטוח של האמנה.

לקבלת הקצבה במדינת האמנה עליך להודיע לסניף הביטוח הלאומי הקרוב למקום מגוריך בישראל על המעבר למדינת האמנה. תתבקש למסור את כתובתך בחו"ל, פרטי חשבון בנק בחו"ל, ולהמציא אישור חיים פעם בשנה.

קבלת קצבאות ממדינת האמנה

- תושב ישראל שהתגורר בעבר במדינת אמנה וצבר בה תקופת ביטוח, עשוי להיות זכאי לקבלת קצבה ממדינת האמנה.

תביעה לקצבה מהמוסד לביטוח סוציאלי במדינת האמנה שבה התגוררת תוכל להגיש גם באמצעות האגף לקשרי חוץ במוסד לביטוח לאומי בירושלים (ר' פרק 6).

- מי שקיבל קצבה במדינת אמנה, ועבר להתגורר בארץ, יוכל להמשיך לקבל בישראל את הקצבה שקיבל בארץ מוצאו, בתנאי שהקצבה נכללת בענפי הביטוח של האמנה.

כדי לקבל את הקצבה בישראל עליך להודיע לביטוח הסוציאלי במדינת האמנה על המעבר לישראל. תתבקש למסור פרטי חשבון בנק בישראל ולהמציא אישורים.

שים לב,

1. אם תגיש תביעה לקבלת קצבה במדינת האמנה באמצעות המוסד לביטוח לאומי בישראל, יראה המוסד לביטוח סוציאלי במדינת האמנה את תאריך הגשת התביעה בישראל כתאריך הגשת התביעה אצלו, ולהפך - אם תגיש תביעה לקבלת קצבה מהמוסד לביטוח לאומי בארץ באמצעות המוסד לביטוח סוציאלי במדינת האמנה, ייחשב תאריך הגשת התביעה שם כתאריך הגשת התביעה במוסד לביטוח לאומי בישראל.
2. בכל מסמך מחייב או ערעור על התביעה שהוגש באמצעות המוסד במדינה האחת, ייחשב התאריך המוטבע על המסמך כתאריך הקובע על-ידי המדינה השנייה.

ג. צירוף תקופות ביטוח בשתי המדינות כדי לאפשר זכאות לקצבה

על פי החוק, זכאות לקצבה מותנית בדרך כלל ב"תקופת אכשרה": תקופה מינימלית שבה היה האדם מבוטח. ענפי הביטוח שבהם אתה צריך לצבור תקופת אכשרה כדי להיות זכאי לקצבה הם: זקנה, שאירים, אמהות, נכות כללית ואבטלה*.

ההסדרים באמנות מאפשרים לתושב ישראל שעבד במדינת אמנה לקבל קצבה מאותה המדינה, גם אם לא השלים את תקופת האכשרה, על-ידי צירוף תקופות הביטוח שצבר בישראל עם תקופות הביטוח שצבר במדינה שיש עמה אמנה. ההסדרים נכונים גם לגבי תושב מדינה שיש עמה אמנה שעבד בישראל.

מי שזכאי לקצבה מכוח צירוף תקופות ביטוח של שתי מדינות, יקבל קצבה מכל מדינה בנפרד, בהתאם לשנות הוותק ולחישוב גובה הקצבה, על-פי הוראות החוק שנקבעו בכל מדינה.

---

* ענף אבטלה נכלל בשלוש אמנות בלבד: אוסטרליה, הולנד ושבדיה.

דוגמאות:

דוגמא א'

<p>תושבת צרפת שעבדה בישראל תבעה בהגיעה לגיל 60 קצבת זקנה מהמוסד לביטוח לאומי בישראל, על־פי הוראות אמנת ישראל-צרפת.</p>	<p>תיאור</p>
<p>היא היתה מבוטחת בישראל 102 חודשים ובצרפת 348 חודשים. כיוון שתקופת הביטוח שלה בישראל אינה מזכה אותה בקצבה, ניתן במסגרת האמנה לצרף את תקופת הביטוח בצרפת עם תקופת הביטוח בישראל, סה"כ 450 חודשים.</p>	<p>תקופת ביטוח</p>
<p>היא תהיה זכאית מהביטוח הלאומי בישראל לקצבת זקנה חלקית בגובה 102/450 מסכום קצבת זקנה מלאה (בתוספת שנות ותק), ולקצבה מהמוסד לביטוח סוציאלי בצרפת, מכוח תקופת הביטוח שצברה שם.</p>	<p>זכאות</p>

דוגמא ב'

<p>תושב אוסטריה שעבד בישראל, תבע בהגיעו לגיל 65 קצבת זקנה מהביטוח הלאומי בישראל, על־פי הוראות אמנת ישראל - אוסטריה.</p>	<p>תיאור</p>
<p>הוא היה מבוטח בישראל 16 חודשים בלבד, ובאוסטריה 252 חודשים. תקופת הביטוח בישראל אינה מזכה אותו בקצבה. על־פי הוראות האמנה ניתן לצרף את תקופות הביטוח משתי המדינות, סה"כ 268 חודשים.</p>	<p>תקופת ביטוח</p>
<p>הוא יהיה זכאי לקצבת זקנה מהביטוח הלאומי בישראל בגובה 16/268 מסכום קצבת זקנה מלאה (בתוספת שנות ותק), ולקצבה מהמוסד לביטוח סוציאלי באוסטריה מכוח תקופת הביטוח שצבר שם.</p>	<p>זכאות</p>

דוגמא ג'

תיאור	תושבת ישראל היתה מבוטחת בישראל 9 חודשים, ועבדה לאחר מכן 6 חודשים בשבדיה בסמוך ללידה.
תקופת ביטוח	חודשי העבודה בשבדיה יצורפו לחודשי העבודה בישראל, כדי להשלים את תקופת האכשרה המזכה בדמי לידה.
זכאות	היא תהיה זכאית לדמי לידה מהביטוח הלאומי בישראל, שיחושבו על-פי שכרה בחודשי עבודתה בישראל בלבד, וכן תהיה זכאית לכיסוי הוצאות האשפוז עקב הלידה מהמוסד לביטוח סוציאלי בשבדיה.

דוגמא ד'

תיאור	תושב ישראל עבד בישראל 24 חודשים, לאחר מכן עבד בהולנד אצל מעביד הולנדי 4 חודשים ופוטר.
תקופת ביטוח	על-פי חוק הביטוח הסוציאלי בהולנד הוא לא צבר תקופת ביטוח מינימלית המזכה אותו בדמי אבטלה. על-פי הוראות אמנת ישראל-הולנד ניתן לצרף את חודשי העבודה שלו בהולנד עם חודשי העבודה שביצע בישראל בסמוך לנסיעתו (24 חודשים).
זכאות	הוא יהיה זכאי לדמי אבטלה מהמוסד לביטוח סוציאלי בהולנד, שיחושבו לפי הכנסתו מהעבודה בהולנד.

ד. קבלת טיפול רפואי וניסוי הוצאות אשפוז

האשפוז הרפואי מוסדר רק במסגרת הקצבאות הבאות:

- נפגעי עבודה
- אמהות - לעניין אשפוז לצורך לידה

במסגרת האמנה יכול תושב ישראל שנפגע בעבודה ואושפז לצורך טיפול רפואי, וכן תושבת ישראל שאושפזה לצורך לידה, לקבל את הוצאות האשפוז מהמוסד לביטוח לאומי במדינה בה הם שוהים. החזר ההוצאות יהיה בתנאי שענפים אלה נכללים באמנה, ועל פי הכללים שנקבעו באמנה.

הערה: כאמור בפרק 5, ביטוח בריאות אינו נכלל באמנות - תושב ישראל השוהה בחו"ל חייב להמשיך לשלם דמי ביטוח מינימלים למוסד לביטוח לאומי בארץ (86 ש"ח בחודש), כדי שיהיה זכאי לקבל שירותים רפואיים בשובו לארץ.

6. האגף לקשרי חוץ

האגף לקשרי חוץ מופקד על יישום האמנות הנחתמות בין ישראל למדינות אחרות, והוא מסייע למבוטחים למצות את זכויותיהם על-פי האמנות בנושאי הביטוח והקצבאות. כמו כן, האגף נוטל חלק בתהליך המשא ומתן לחתימת אמנות חדשות ובתיקון אמנות ישנות.

להסדרת זכויותיך הסוציאליות במקרה של מעבר ממדינה למדינה, עליך לפנות לאגף לקשרי חוץ במוסד לביטוח לאומי.

באגף לקשרי חוץ ניתן לקבל את השירותים הבאים:

- הגשת תביעה לקצבה מהמוסד לביטוח סוציאלי במדינת אמנה שבה התגוררת.
- הגשת בקשה לפטור מכפל תשלום דמי ביטוח.
- קבלת טפסים ואישורים על תקופות ביטוח, הנדרשים לצורך מיצוי זכויותיך על-פי האמנות.
- מידע כללי אודות חוקי הביטוח הסוציאלי במדינות האמנה השונות.

אישורים על גובה הקצבאות המשולמות עליידי המוסד לביטוח לאומי, שירותים לאימות מסמכים, החתמת אישורי חיים ואישורי אזרחות ניתן לקבל גם בכל סניפי הביטוח הלאומי ברחבי הארץ, ובאתר האינטרנט www.btl.gov.il.

המוסד לביטוח לאומי, האגף לקשרי חוץ

מען למכתבים: שד' וייצמן 13, ת"ד 90009 ירושלים 91909

טל' 02-6709665, 6463077-02, פקס 02-6512683.

דואר אלקטרוני: liaison@nioi.gov.il

זמני קבלת הקהל

משרד ראשי	רח' הצבי 11, ירושלים טל' 02-6709665	ימים א, ה בשעות 14:00-9:00
סניף ירושלים	רח' שמעון בן שטח 4, טל' 02-6755450	ימים א, ג, ה בשעות 12:30-8:30
סניף תל-אביב	כיכר מסריק 15 טל' 03-6250762	ימים א, ג, ה בשעות 12:00-8:00

לתשומת לבכם: נציגינו בסניף מטפלים באמנות עם גרמניה ואוסטריה
ובאישורי חיים בגרמנית ואנגלית.

כתובתנו באינטרנט:

www.btl.gov.il

באתר תמצא מידע על כל הזכויות והחובות ופרטים על הסניפים, וכן תוכל
להוריד טפסים, להזמין אישורים וחוברות הסברה, ולשלם חובות בכרטיס
אשראי.

בהוצאת המוסד לביטוח לאומי, הסברה ויחסי ציבור
סימן החוברת: ח"ה 41, **הפקה:** לשכת הפרסום הממשלתית
עריכה: גלית גבאי, ירושלים אב התשס"ו, יולי 2006

